

ప్రథమ కాణ్డే - పశ్చమ ప్రశ్నః

హరిఃఓమ్ ॥ దేవాసురా ఇతి దేవ - అసురాః । సంయత్యా ఇతి సమ్ - యత్యా ।
 ఆసన్న్ । తే । దేవాః । విజయమితి వి - జయమ్ । ఉపయస్తఇత్యుప - యస్తః । అగ్ని ।
 వామమ్ । వసు । సమ్ । నీతి । అదధత్ । ఇదమ్ । ఉ । సః । భవిష్యతి । యదీ । సః ।
 జేష్యన్తి । ఇతి । తత్ । అగ్నిః । నీతి । అకామయత్ । తేన । అపేతి । అత్రామత్ । తత్ ।
 దేవాః । విజిత్యేతి వి - జిత్య । అవరురుధుమానా ఇత్యుప - రురుధుమానాః । అన్వితి ।
 ఆయన్న్ । తత్ । అస్య । సహసా । ఏతి । అదిధుస్త । సః । అరోదీత్ । యత్ । అరోదీత్ ।
 తత్ । రుద్రస్య । రుద్రత్వమితి రుద్ర - త్వమ్ । యత్ । అశ్రు । అశీయత్ । తత్ ॥ ౧ ॥
 రజతమ్ । హిరణ్యమ్ । అభవత్ । తస్మాత్ । రజతమ్ । హిరణ్యమ్ । అదక్షిణ్యమ్ ।
 అశ్రుజమిత్యశ్రు - జమ్ । హి । యః । బర్హిషి । దదాతి । పురా । అస్య । సంవత్సరాదితీసమ్ -
 వత్సరాత్ । గృహే । రుదన్తి । తస్మాత్ । బర్హిషి । న । దేయమ్ । సః । అగ్నిః । అబ్రవీత్ ।
 భాగీ । అసాని । అథ । వః । ఇదమ్ । ఇతి । పునరాధేయమితిపునః - ఆధేయమ్ । తే ।
 కేవలమ్ । ఇతి । అబ్రువన్న్ । ఋధువత్ । ఖలు । సః । ఇతి । అబ్రవీత్ । యః ।
 మదేవత్యమితి మత్ - దేవత్యమ్ । అగ్నిమ్ । ఆదధాతాఇత్యా - దధాతై । ఇతి । తమ్ ।
 పూషా । ఏతి । అదత్త । తేన ॥ ౨ ॥ పూషా । ఆర్హీత్ । తస్మాత్ । పౌష్ఠాః । ప్రశవః । ఉచ్ఛన్తే ।
 తమ్ । త్వష్టా । ఏతి । అదత్త । తేన । త్వష్టా । ఆర్హీత్ । తస్మాత్ । త్వాష్టాః । ప్రశవః । ఉచ్ఛన్తే ।
 తమ్ । మనుః । ఏతి । అదత్త । తేన । మనుః । ఆర్హీత్ । తస్మాత్ । మానవ్యః । ప్రజా ఇతి
 ప్ర - జాః । ఉచ్ఛన్తే । తమ్ । ధాతా । ఏతి । అదత్త । తేన । ధాతా । ఆర్హీత్ । సంవత్సర

ఇతి సమ్ - వత్సరః । వై । ధాతా । తస్మాత్ । సంవత్సర మితి సమ్ - వత్సరమ్ । ప్రజా
 ఇతి ప్ర - జాః । పశవః । అను । ప్రేతి । జాయంతే । యః । ఏవమ్ । పునరాధేయస్యేతి
 పునః - ఆధేయస్య । ఋద్ధిమ్ । వేద ॥ ౩ ॥ ఋద్ధీతి । ఏవ । యః । అస్య । ఏవమ్ ।
 ఋన్యతామ్ । వేద । ఋన్యమానితిఋన్య-మాన్ । భవతి । భాగధేయమితిభాగ - ధేయమ్ ।
 వై । అగ్నిః । అహిత ఇత్యా - హితః । ఇచ్చమానః । ప్రజామితి ప్ర - జామ్ । పశూన్ ।
 యజమానస్య । ఉపేతి । దోద్రావ । ఉద్వాస్యేత్యుత్ - వాస్య । పునః । ఏతి । దధీత ।
 భాగధేయేనేతిభాగ - ధేయేన । ఏవ । ఏనమ్ । సమితి । అర్థయతి । అభోఇతి । శాస్త్రే ।
 ఏవ । అస్య । ఏషా । పునర్వస్వోరితి పునః - వస్వో । ఏతి । దధీత । ఏతత్ । వై ।
 పునరాధేయస్యేతిపునః - ఆధేయస్య । నక్షత్రమ్ । యత్ । పునర్వసూఇతిపునః - వసూ ।
 స్వాయామ్ । ఏవ । ఏనమ్ । దేవతాయామ్ । ఆధాయేత్యా - ధాయ । బ్రహ్మవర్చసీతి
 బ్రహ్మ - వర్చసీ । భవతి । దధ్యైః । ఏతి । దధాతి । అయాతయామత్వాయేత్యయాతయా
 మ - త్వాయ । దధ్యైః । ఏతి । దధాతి । అధ్యుఇత్యుత్ - భ్యః । ఏవ । ఏనమ్ । ఓషధీభ్య
 ఇత్యోషధి - భ్యః । అవరుధ్యేత్యవ - రుధ్య । ఏతి । ధత్తే । పఞ్చకపాల ఇతి పఞ్చ -
 కపాలః । పురోదాశః । భవతి । పఞ్చ । వై । ఋతవః । ఋతుభ్యఇత్తృతు - భ్యః । ఏవ ।
 ఏనమ్ । అవరుధ్యేత్యవ - రుధ్య । ఏతి । ధత్తే ॥ ౪ ॥

॥ అశీయత తతేన వేద దధ్యైః పఞ్చవిగ్ంశతిశ్చ ॥ ౧ ॥

పరేతి । వై । ఏషః । యజ్ఞమ్ । పశూన్ । వపతి । యః । అగ్నిమ్ । ఉద్వాసయత
 ఇత్యుత్ - వాసయతే । పఞ్చకపాలఇతిపఞ్చ - కపాలః । పురోదాశః । భవతి । పాఞ్చ ।

యజ్ఞః । పాజ్ఞాః । పశవః । యజ్ఞమ్ । ఏవ । పశూన్ । అవేతి । రున్తే । వీరహేతి వీర-
 హః । వై । ఏషః । దేవానామ్ । యః । అగ్నిమ్ । ఉద్వాసయత ఇత్యుక్ - వాసయతే । న ।
 వై । ఏతస్య । బ్రాహ్మణాః । ఋతాయవ ఇత్యుత - యవః । పురా । అస్మిమ్ । అత్తస్మై ।
 పజ్జ్యుః । యాజ్ఞానువాక్యా ఇతి యాజ్ఞా-అనువాక్యాః । భవన్తి । పాజ్ఞాః । యజ్ఞః । పాజ్ఞాః ।
 పురుషః । దేవాన్ । ఏవ । వీరమ్ । నిరవదాయేతి నిః - అవదాయ । అగ్నిమ్ । పునః ।
 ఏతి ॥ ౫ ॥ ధత్తే । శతాక్షరా ఇతి శత - అక్షరాః । భవన్తి । శతాయురితి శత - ఆయుః ।
 పురుషః । శతేంద్రియ ఇతి శత - ఇంద్రియః । ఆయుషి । ఏవ । ఇంద్రియే । ప్రతీతి । తిష్ఠతి ।
 యత్ । వై । అగ్నిః । అహిత ఇత్యా - హితః । న । ఋధ్యతే । జ్యాయః । భాగధేయమితి
 భాగ - ధేయమ్ । నికామయమాన ఇతి ని - కామయమానః । యత్ । ఆగ్నేయమ్ ।
 సర్వమ్ । భవతి । సా । ఏవ । అస్య । ఋద్ధిః । సమితి । వై । ఏతస్య । గృహే । వాక్ । సృజ్యతే ।
 యః । అగ్నిమ్ । ఉద్వాసయత ఇత్యుక్ - వాసయతే । సః । వాచమ్ । సగంస్సృష్టామితి సమ్ -
 సృష్టామ్ । యజమానః । ఈశ్వరః । అన్వీతి । పరాభవిత్తోరితి పరా - భవితోః । విభక్తయ
 ఇతి వి - భక్తయః । భవన్తి । వాచః । విధృత్యా ఇతి వి - ధృత్యై । యజమానస్య । అపరాభ
 వాయేత్యపరా-భావాయ ॥ ౬ ॥ విభక్తిమితి వి - భక్తిమ్ । కరోతి । బ్రహ్మ । ఏవ । తత్ ।
 అక్షః । ఉపాగ్ంశ్చిత్పుప - అగ్ంశు । యజతి । యథా । వామమ్ । వసు । వివిదానః ।
 గూహతి । తాదృక్ । ఏవ । తత్ । అగ్నిమ్ । ప్రతీతి । స్విష్టకృతమితి స్విష్ట-కృతమ్ । నిరితి ।
 అహా । యథా । వామమ్ । వసు । వివిదానః । ప్రకాశమితి ప్ర - కాశమ్ । జిగ్మిషతి ।
 తాదృక్ । ఏవ । తత్ । విభక్తిమితి వి - భక్తిమ్ । ఉక్వా । ప్రయాణేనతి ప్ర - యాణే ।

వషట్ । కర్తృతి । ఆయతనాదిత్యా - యతనాత్ । ఏవ । న । ఏతి । యజమానః । వై ।
 పురోదాశః । పశవః । ఏతేషతి । ఆహుతీఇత్యా-హుతీ । యత్ । అభితః । పురోదాశమ్ ।
 ఏతేషతి । ఆహుతీఇత్యా - హుతీ ॥ ౭ ॥ జుహోతి । యజమానమ్ । ఏవ । ఉభయతః ।
 పశుభిరితిపశు - భిః । పరీతి । గృహ్లాతి । కృతయజురితి కృత - యజుః । సమ్మ
 తసమ్మారఇతిసమ్మత-సమ్మారః । ఇతి । ఆహుః । న । సమ్మత్యాఇతి సమ్ - భృత్యాః ।
 సమ్మరా ఇతి సమ్ - భారాః । న । యజుః । కర్తవ్యమ్ । ఇతి । అభోఇతి । ఖలు ।
 సమ్మత్యాఇతిసమ్ - భృత్యాః । ఏవ । సమ్మరాఇతి సమ్ - భారాః । కర్తవ్యమ్ । యజుః ।
 యజ్జస్య । సమ్మధ్యాఇతి సమ్ - ఋద్యై । పునర్నిష్క్రూత ఇతి పునః - నిష్క్రూతః । రథః ।
 దక్షిణా । పునరుధ్వ్యతమితి పునః - ఉధ్వ్యతమ్ । వాసః । పునరుధ్వుష్ట ఇతి పునః -
 ఉధ్వుష్టః । అనద్వాన్ । పునరాధేయస్యేతిపునః - అధేయస్య । సమ్మధ్యాఇతిసమ్ - ఋద్యై ।
 సప్త । తే । అగ్నే । సమిధఇతిసమ్ - ఇధః । సప్త । జిహ్వః । ఇతి । అగ్నిహోత్ర మిత్యగ్ని-
 హోత్రమ్ । జుహోతి । యత్రయత్రేతియత్ర-యత్ర । ఏవ । అస్య । న్యక్తమితిని- అక్తమ్ ।
 తతః ॥ ౮ ॥ ఏవ । ఏనమ్ । అవేతి । రున్తే । వీరహేతివీర-హా । వై । ఏషః । దేవానామ్ ।
 యః । అగ్నిమ్ । ఉద్వాసయత ఇత్యుత్-వాసయతే । తస్య । వరుణః । ఏవ । ఋణయాది
 త్యుణ-యాత్ । అగ్నివారుణమిత్యాగ్ని-వారుణమ్ । ఏకాదశకపాలమిత్యేకాదశ-కపాలమ్ ।
 అసు । నిరితి । వపేత్ । యమ్ । చ । ఏవ । హన్తి । యః । చ । అస్య । ఋణయాదిత్యుణ-
 యాత్ । తా । భాగధేయేనేతిభాగ-ధేయేన । ప్రిణాతి । న । అర్చిమ్ । ఏతి । ఋచ్ఛతి ।
 యజమానః ॥ ౯ ॥ అపరాభావాయ పురోదాశమేతే ఆహుతీ తతష్షట్టిగోశచ్చ ॥ ౧౦ ॥

భూమిః । భూమ్నా । ద్యౌః । వరితా । అన్తరిక్షమ్ । మహిత్యేతి మహి - త్వా ॥
ఉపస్థితత్పుప - స్థే । తే । దేవి । అదితే । అగ్నిమ్ । అన్నాదమిత్యన్న - అదమ్ ।
అన్నాద్యాయేత్యన్న - అద్యాయ । ఏతి । దధే ॥ ఏతి । అయమ్ । గౌః । పృథ్విః ।
అక్రమిత్ । అసనత్ । మాతరమ్ । పునః ॥ పితరమ్ । చ । ప్రయన్నితిప్ర-యన్న్ । సువః ॥
త్రిగ్శత । ధామ । ఏతి । రాజతి । వాక్ । పతన్తాయ । శిశ్రియే ॥ ప్రతీతి । అస్య । వహ ।
ద్యుభిరితిద్యు-భిః ॥ అస్య । ప్రాణాదితిప్ర-అనాత్ । అపానతీత్యప-అనతీ । అన్తః । చరతి ।
రోచనా ॥ ఏతి । అభ్యత్ । మహిషః । సువః ॥ యత్ । త్వా ॥ ౧౦ ॥ క్రుద్ధః । పరోవపేతి
పరా-ఉవప । మన్యునా । యత్ । అవర్త్య ॥ సుకల్పమితి సు - కల్పమ్ । అగ్నే । తత్ ।
తవ । పునః । త్వా । ఉదితి । దీప్తయామసి ॥ యత్ । తే । మన్యుపరోప్తస్యేతి మన్యు -
పరోప్తస్య । పృథివీమ్ । అన్వితీ । దధ్వనే ॥ అదిత్యాః । విశ్వే । తత్ । దేవాః । వసవః । చ ।
సమాభరన్నితీసమ్-అభరన్న్ ॥ మనః । జ్యోతిః । జుషతామ్ । ఆజ్యమ్ । విచ్ఛిన్నమితివి -
చ్ఛిన్నమ్ । యజ్ఞమ్ । సమితి । ఇమమ్ । దధాతు ॥ బృహస్పతిః । తనుతామ్ । ఇమమ్ ।
నః । విశ్వే । దేవాః । ఇహ । మాదయంతామ్ ॥ సప్త । తే । అగ్నే । సమిధఇతిసమ్-ఇధః ।
సప్త । జిహ్వాః । సప్త ॥ ౧౧ ॥ ఋషయః । సప్త । ధామ । ప్రియాణి ॥ సప్త । హోత్రాః ।
సప్తదేతిసప్త-ధా । త్వా । యజన్తి । సప్త । యోనీః । ఏతి । పృణస్త్వ । ఘృతేన ॥ పునః ।
ఉర్జా । నీతి । వర్తస్త్వ । పునః । అగ్నే । ఇషా । ఆయుషా ॥ పునః । నః । పాహి । విశ్వతః ॥
సహ । రయ్యా । నీతి । వర్తస్త్వ । అగ్నే । పిన్వస్త్వ । ధారయా ॥ విశ్వఘ్నియేతి విశ్వ -
ఘ్నియా । విశ్వతః । పరి ॥ లేకః । సలేకఇతిస-లేకః । సులేకఇతిసు-లేకః । తే । ను ।

అదిత్యాః । అజ్యమ్ । జుషాదాః । వియన్తు । కేతః । సకేతజతిస-కేతః । సుకేతజతి సు -
కేతః । తే । నః । అదిత్యాః । అజ్యమ్ । జుషాదాః । వియన్తు । వివస్వాన్ । అదితిః । దేవజాతి
రితి దేవ-జాతిః । తే । నః । అదిత్యాః । అజ్యమ్ । జుషాదాః । వియన్తు ॥ ౧౨ ॥

॥ త్వాజివస్సుప్త సుకేతస్తేనస్తయోదత చ ॥ ౩ ॥

భూమిః । భూమ్నా । ద్యౌః । వరిదా । ఇతి । అహ । ఆశిషేత్యా-శిషే । ఏవ । ఏనమ్ ।
ఏతి । ధత్తే । సర్వాః । వై । జీర్వన్తః । అమన్తన్త । సః । ఏతమ్ । కసర్ద్ధిరః । కాద్రవేయః ।
మన్తమ్ । అపశ్యత్ । తతః । వై । తే । జీర్ణాః । తనూః । అపేతి । అఘృత । సర్పరాజ్ఞియా
ఇతిసర్ప-రాజ్ఞియాః । ఋగ్విరిత్యక్-భిః । గార్హపత్యమితి గార్హ - పత్యమ్ । ఏతి ।
దధాతి । పునర్నవమితిపునః-నవమ్ । ఏవ । ఏనమ్ । అజరమ్ । కృత్వా । ఏతి । ధత్తే ।
అథోఇతి । పూతమ్ । ఏవ । పృథివీమ్ । అన్నాద్యమిత్యన్న-అద్యమ్ । న । ఉపేతి । అనమత్ ।
సా । ఏతమ్ ॥ ౧౩ ॥ మన్తమ్ । అపశ్యత్ । తతః । వై । తామ్ । అన్నాద్యమిత్యన్న-అద్యమ్ ।
ఉపేతి । అనమత్ । యత్ । సర్పరాజ్ఞియాఇతిసర్ప-రాజ్ఞియాః । ఋగ్విరిత్యక్-భిః । గార్హపత్య
మితిగార్హ-పత్యమ్ । ఆదధాతీత్యా - దధాతి । అన్నాద్యస్యేత్యన్న - అద్యస్య । అవరుర్యా
ఇత్యవ-రుర్యై । అథోఇతి । అస్యామ్ । ఏవ । ఏనమ్ । ప్రతిష్ఠితమితిప్రతి-స్థితమ్ । ఏతి ।
ధత్తే । యత్ । త్వా । క్రుద్ధః । పరోవపేతిపరా-ఉవప । ఇతి । అహ । అపేతి । హ్నాతే ।
ఏవ । అస్మై । తత్ । పునః । త్వా । ఉదితి । దీపయామసి । ఇతి । అహ । సమితి । ఇన్తే ।
ఏవ । ఏనమ్ । యత్ । తే । మన్యువరోప్తస్యేతిమన్యు-వరోప్తస్య । ఇతి । అహ । దేవతాభిః ।
ఏవ ॥ ౧౪ ॥ ఏనమ్ । సమితి । భరతి । వీతి । వై । ఏతస్య । యజ్ఞః । ధిద్యతే । యః ।

అగ్నిమ్ । ఉర్వాసయత ఇత్యుత్ - వాసయతే । బృహస్పతివత్యతి బృహస్పతి - వత్సా । ఋదా ।
ఉపేతి । తిష్ఠతే । బ్రహ్మ । వై । దేవానామ్ । బృహస్పతిః । బ్రహ్మదా । ఏవ । యజ్ఞమ్ ।
సమితి । దధాతి । విచ్ఛిన్నమితి వి - చిన్నమ్ । యజ్ఞమ్ । సమితి । ఇమమ్ । దధాతు ।
ఇతి । అహ । సస్తత్యాఇతిసమ్ - తత్యే । విశ్వే । దేవాః । ఇహ । మూర్ధయంతామ్ । ఇతి ।
అహ । సస్తత్యేతి సమ్ - తత్య । ఏవ । యజ్ఞమ్ । దేవేభ్యః । అన్వితి । దిశతి । సప్త । తే ।
అగ్నే । సమిధఇతిసమ్ - ఇధః । సప్త । జిహ్వః ॥ ౧౫ ॥ ఇతి । అహ । సప్తసప్తేతి సప్త -
సప్త । వై । సప్తదేతీసప్త-ధా । అగ్నేః । ప్రియాః । తనువః । తాః । ఏవ । అవేతి । రున్ధే ।
పునః । ఊర్వా । సహ । రయ్య । ఇతి । అభితః । పురోదాశమ్ । ఆహూతీఇత్యా-హూతీ ।
జుహోతి । యజమానమ్ । ఏవ । ఊర్వా । చ । రయ్య । చ । ఉభయతః । పరీతి । గృహ్లాతి ।
ఆదిత్యాః । వై । అస్మాత్ । లోకాత్ । అముమ్ । లోకమ్ । ఆయన్న్ । తే । అముష్మిన్న్ । లోకే ।
వీతి । ఆతృప్యన్న్ । తే । ఇమమ్ । లోకమ్ । పునః । అభ్యవేత్యత్యభి - అవేత్య । అగ్నిమ్ ।
ఆధాయేత్యా-ధాయ । ఏతాన్ । హోమాన్ । అజుహవుః । తే । ఆర్హువన్న్ । తే । సువర్గమితి
సువః-గమ్ । లోకమ్ । ఆయన్న్ । యః । ప్రరాచీనమ్ । పునరాధేయాదితిపునః-ఆధేయాత్ ।
అగ్నిమ్ । ఆదధీతేత్యా-దధీత । సః । ఏతాన్ । హోమాన్ । జుహుయాత్ । యామ్ । ఏవ ।
ఆదిత్యాః । ఋద్ధిమ్ । ఆర్హువన్న్ । తామ్ । ఏవ । ఋద్ధీతి ॥ ౧౬ ॥

॥ సైతం దేవతాభిరేవజిహ్వ ఏతాన్పజ్చవిగ్ంశతిశ్చ ॥ ౪ ॥

ఉపప్రయస్తఇత్యుప - ప్రయస్తః । అధ్వరమ్ । మన్తమ్ । వోచేమ । అగ్నయే ॥ అరే ।
అస్మై ఇతి । ధృ శ్చద్యతే ॥ అస్య । ప్రత్నామ్ । అన్వితి । ద్యుతమ్ । కుక్రమ్ । దుదుహే ।

అహాయః ॥ పయః । సహస్రసామితిసహస్ర-సామ్ । ఋషీమ్ ॥ అగ్నిః । మూర్ధా । దివః ।
 కకుత్ । పతిః । పృథివ్యాః । అయమ్ ॥ అపామ్ । రేతాగ్ంసి । జిన్వతి ॥ అయమ్ । ఇహ ।
 ప్రథమః । ధాయై । ధాతృభిరితి ధాతృ - భిః । హోతా । యజిష్ఠః । అధ్వరేషు । ఈద్యః ॥
 యమ్ । అప్సవానః । భృగవః । విరురుచురితివి - రురుచుః । వసేషు । చిత్రమ్ । విభువమితి
 వి - భువమ్ । విశేవితతివిశే - విశే ॥ ఉభా । వామ్ । ఇన్ద్రాగ్ని ఇతిప్ర - అగ్ని ।
 అహువద్యే ॥ ౧౭ ॥ ఉభా । రాధనః । సహ । మాద్యద్యే ॥ ఉభా । ధాతారౌ । ఇషామ్ ।
 రయీణామ్ । ఉభా । వాఙ్మయః । సాతయే । హువే । వామ్ ॥ అయమ్ । తే । యోనిః ।
 ఋత్వియః । యతః । జాతః । అరోచధాః ॥ తమ్ । జానన్మ । అగ్నే । ఏతి । రోహ । అథ ।
 నః । వర్తయ । రయిమ్ ॥ అగ్నే । ఆయాగ్ంషి । పవసే । ఏతి । సువ । ఊర్జమ్ । ఇషమ్ ।
 చ । నః ॥ ఆరే । బాధన్వ । దుచ్యునామ్ ॥ అగ్నే । పవస్వ । స్వపాఇతిసు-అపాః । అస్మేఇతి ।
 వర్చః । సువీర్యమితిసు-వీర్యమ్ ॥ దధత్ । పోషమ్ । రయిమ్ ॥ ౧౮ ॥ మయి ॥ అగ్నే ।
 పావక । రోచిషా । మన్తయా । దేవ । జిహ్వయా ॥ ఏతి । దేవాన్ । వక్షి । యక్షి । చ ॥
 సః । నః । పావక । దీదివః । అగ్నే । దేవాన్ । ఇహ । ఏతి । వహ ॥ ఉపేతి । యజ్ఞమ్ ।
 హవిః । చ । నః ॥ అగ్నిః । శుచివ్రతతమఇతిశుచివ్రత-తమః । శుచిః । విప్రః । శుచిః ।
 కవిః ॥ శుచిః । రోచతే । ఆహుతఇత్యా-హుతః ॥ ఉదితి । అగ్నే । శుచయః । తవ । శుక్రాః ।
 బ్రాజన్తః । ఈరతే ॥ తవ । జ్యోతీగ్ంషి । అర్చయః ॥ ఆయుర్దాఇత్యాయుః-దాః । అగ్నే ।
 అసి । ఆయుః । మే ॥ ౧౯ ॥ దేహి । వర్చదాఇతివర్చః-దాః । అగ్నే । అసి । వర్చః । మే ।
 దేహి । తనూపాఇతితనూ-పాః । అగ్నే । అసి । తనువమ్ । మే । పాహి । అగ్నే । యత్ ।

మే । తనువాః । ఊనమ్ । తత్ । మే । ఏతి । పుణ । చిత్రావస్తోఇతిచిత్ర-వస్తో । స్వస్తి ।
 తే । పారమ్ । అశీయ । ఇన్దానాః । త్వా । శతమ్ । హిమాః । ద్యుమంతఇతిద్యు-మంతః ।
 సమితి । ఇధీమహి । వయస్వంతః । వయస్మతమితివయః-కృతమ్ । యశస్వంతః । యశస్మత
 మితియశః-కృతమ్ । సువీరానఇతిసు-వీరానః । అదాభ్యమ్ ॥ అగ్నే । సపత్నదమ్మనమితి
 సపత్న - దమ్మనమ్ । వర్షిష్ఠే । అధీతి । నాకే ॥ సమితి । త్వమ్ । అగ్నే । సూర్యస్య ।
 వర్చసా । అగ్రథాః । సమితి । ఋషీణామ్ । స్తుతేన । సమితి । ప్రియేణ । ధామ్నా ॥ త్వమ్ ।
 అగ్నే । సూర్యవర్చాఇతిసూర్య-వర్చాః । అసి । సమితి । మామ్ । ఆయుషా । పర్చసా ।
 ప్రజయేతిప్ర-జయా । సృజ ॥ ౨౦ ॥

॥ అహువద్యైపోషగ్ంరయింమే వర్చసా సప్తదశచ ॥ ౧ ॥

సమితి । పశ్యామి । ప్రజాఇతిప్ర - జాః । అహమ్ । ఇదప్రజసఇతిద-ప్రజసః ।
 మానవీః ॥ సర్వాః । భవన్తు । నః । గృహే ॥ అమృః । స్థ । అమృః । వః । భక్షీయ । మహాః ।
 స్థ । మహాః । వః । భక్షీయ । సహాః । స్థ । సహాః । వః । భక్షీయ । ఊర్జః । స్థ । ఊర్జమ్ ।
 వః । భక్షీయ । రేవతీః । రమధ్వమ్ । అస్మిన్ । లోకే । అస్మిన్ । గోష్ఠఇతిగో-స్థే । అస్మిన్ ।
 క్షయే । అస్మిన్ । యోనో । ఇహ । ఏవ । స్త । ఇతః । మా । అపేతి । గాత । బహ్వః । మే ।
 భూయాస్త ॥ ౨౧ ॥ సగ్ంహితేతిసమ్-హితా । అసి । విశ్వరూపీరితివిశ్వ-రూపీః । ఏతి ।
 మా । ఊర్జా । విశ । ఏతి । గౌపత్యేన । ఏతి । రాయః । పోషణ । సహస్రపోషమితిసహస్ర -
 పోషమ్ । వః । పుష్కాసమ్ । మయి । వః । రాయః । శ్రయంతామ్ ॥ ఉపేతి । త్వా । అగ్నే ।
 దివేదివ ఇతి దివే - దివే । దోషావస్తరితి దోషా - వస్తః । ధియా । వయమ్ ॥ సమా ।

భరన్తః । ఏతి । ఇమసి ॥ రాజన్తమ్ । అర్ధరాజామ్ । గోపామితిగో - పామ్ । ఋతస్య ।
 దీదివిమ్ ॥ వర్ధమానమ్ । స్వే । దమే ॥ సః । నః । పితా । ఇవ । సూనవే । అగ్నే ।
 సూపాయనఇతిసు - ఉపాయనః । భవ ॥ సచస్య । నః । స్వస్త్వయే ॥ అగ్నే ॥ ౨౨ ॥ త్వమ్ ।
 నః । అన్తమః ॥ ఉత । త్రాతా । శివః । భవ । వర్ధాభ్యః ॥ తమ్ । త్వా । శోచిష్ఠ । దీదివః ॥
 సుమ్నాయ । నూనమ్ । తుమహే । సఖిభ్య ఇతి సఖి - భ్యః ॥ వసుః । అగ్నిః । వసుశ్రవాఇతి
 వసు - శ్రవాః ॥ అచ్యు । నక్షి । ద్యుమత్రమితిద్యుమత్ - తమః । రయిమ్ । దాః ॥ ఊర్వా ।
 వః । పశ్యామి । ఊర్వా । మా । పశ్యత । రాయః । పోషణ । వః । పశ్యామి । రాయః ।
 పోషణ । మా । పశ్యత । ఇదాః । స్థ । మధుకృతఇతిమధు - కృతః । స్యోనాః మా । ఏతి ।
 విశత । ఇరాః । మదః ॥ సహస్రపోషమితిసహస్ర - పోషమ్ । వః । పుష్్యాసమ్ ॥ ౨౩ ॥
 మయి । వః । రాయః । శ్రయన్తామ్ ॥ తత్ । సవితుః । పరేణ్యమ్ । భర్గః । దేవస్య । ధీమహి ॥
 ధియః । యః । నః । ప్రచోదయాదితిప్ర - చోదయాత్ ॥ సోమానమ్ । స్వరణమ్ । కృణుహి ।
 బ్రహ్మణః । పతే ॥ కక్షీవన్తమితి కక్షీ - వన్తమ్ । యః । జైశిజమ్ ॥ కదా । చన । స్తరీః ।
 అసి । న । ఇన్ద్ర । సశ్రసి । దాశుషే ॥ ఉపోపేత్యప - ఉప । ఇత్ । ను । మఘవన్నితిమఘ -
 వన్న్ । భూయః । ఇత్ । ను । తే । దాసమ్ । దేవస్య । పృచ్ఛతే ॥ పరీతి । త్వా । అగ్నే ।
 పురమ్ । వయమ్ । విప్రమ్ । సహస్య । ధీమహి ॥ ధృషద్వర్తమితి ధృషత్ - వర్తమ్ ।
 దివేదివఇతిదివే - దివే । భేత్తారమ్ । భజ్జరావతఇతిభజ్జర - వతః ॥ అగ్నే । గృహపత ఇతి
 గృహ - పతే । సుగృహపతిరితి సు - గృహపతిః । అహమ్ । త్వయా । గృహపతినేతి
 గృహ - పతినా । భూయాసమ్ । సుగృహపతిరితి సు - గృహపతిః । మయా । త్వమ్ ।

గృహపతినేతి గృహ - పతినా . భూయాః . శతమ్ . హిమాః . తామ్ . అశిష్టమిత్యా -
శిషిమ్ . ఏతి . తాన్ . తస్తవే . జ్యోతిష్మతీమ్ . తామ్ . అశిష్టమిత్యా - శిషిమ్ . ఏతి .
తాన్ . అముష్టే . జ్యోతిష్మతీమ్ ॥ ౨౪ ॥

॥ భూయాస్తస్తస్తయేగ్నీ పుష్కాసన్తపద్వర్ణమేతాన్త త్రిగ్శంచ ॥ ౬ ॥

అయజ్ఞః . వై . ఏషః . యః . అసామా . ఉపప్రయన్తఇత్యుప-ప్రయన్తః . అర్హరమ్ .
ఇతి . ఆహ . స్తోమమ్ . ఏవ . అస్మై . యునక్తి . ఉపేతి . ఇతి . ఆహ . ప్రతేతి ప్ర-
జా . వై . ప్రశవః . ఉపేతి . ఇమమ్ . లోకమ్ . ప్రజామితిప్ర-జామ్ . ఏవ . ప్రశూన్ .
ఇమమ్ . లోకమ్ . ఉపేతి . ఏతి . అన్య . ప్రత్నామ్ . అన్వీతి . ద్యుతమ్ . ఇతి . ఆహ .
సువర్గఇతిసువః-గః . వై . లోకః . ప్రత్నః . సువర్గమితిసువః-గమ్ . ఏవ . లోకమ్ .
సమారోహాతీతీసమ్ - అరోహతి . అగ్నిః . మూర్ధా . దివః . కకుత్ . ఇతి . ఆహ .
మూర్ధానమ్ ॥ ౨౫ ॥ ఏవ . ఏనమ్ . సమానానామ్ . కరోతి . అథోఇతి . దేవలోకాదితి
దేవ-లోకాత్ . ఏవ . మనుష్యలోకఇతిమనుష్య-లోకే . ప్రతీతి . తిష్ఠతి . అయమ్ . ఇహ .
ప్రథమః . ధాయై . ధాతృభిరితిధాతృ- భిః . ఇతి . ఆహ . ముఖ్యమ్ . ఏవ . ఏనమ్ .
కరోతి . ఉభా . వామ్ . ఇన్ద్రాగ్నీఇతీన్ద్ర-అగ్ని . ఆహువద్యే . ఇతి . ఆహ . ఓజః . బలమ్ .
ఏవ . అవేతి . రున్ధే . అయమ్ . తే . యోనిః . ఋత్వియః . ఇతి . ఆహ . ప్రశవః . వై .
రయః . ప్రశూన్ . ఏవ . అవేతి . రున్ధే . వృద్ధిరితి షట్ - భిః . ఉపేతి . తిష్ఠతే . షట్ .
వై ॥ ౨౬ ॥ ఋతవః . ఋతుమ్ . ఏవ . ప్రతీతి . తిష్ఠతి . వృద్ధిరితి షట్ - భిః .
ఉత్తరాభిరిత్యుత్ - తరాభిః . ఉపేతి . తిష్ఠతే . ద్వాదశ . సమితి . పద్మన్తే . ద్వాదశ .

మాసాః । సంవత్సరః । సంవత్సరః - వత్సరః । సంవత్సరః - వత్సరః । ఏవ । ప్రతీతి ।
 తిష్ఠతి । యథా । వై । పురుషః । అశ్వః । గౌః । జీర్ణతి । ఏవమ్ । అగ్నిః । అహితా -
 హితః । జీర్ణతి । సంవత్సరస్యేతిసమ్ - వత్సరస్య । పరస్మాత్ । అగ్నిపావమానీభిరిత్యాగ్ని -
 పావమానీభిః । ఉపేతి । తిష్ఠతి । పునర్నవమితిపునః - నవమ్ । ఏవ । ఏనమ్ । అజరమ్ ।
 కరోతి । అథోఽతి । పునాతి । ఏవ । ఉపేతి । తిష్ఠతి । యోగః । ఏవ । అస్య । ఏషః । ఉపేతి ।
 తిష్ఠతి ॥ ౨౭ ॥ దమః । ఏవ । అస్య । ఏషః । ఉపేతి । తిష్ఠతి । యాద్ధా । ఏవ । అస్య ।
 ఏషా । ఉపేతి । తిష్ఠతి । యథా । పాపీయాన్ । శ్రేయసే । అహ్యత్యత్యా - హ్యత్య ।
 నమస్యతి । తాదృక్ । ఏవ । తత్ । ఆయుర్దాఽత్యాయుః - దాః । అగ్నే । అసి । ఆయుః ।
 మే । దేహి । ఇతి । ఆహ । ఆయుర్దాఽత్యాయుః - దాః । హి । ఏషః । వర్చదాఽతివర్చః -
 దాః । అగ్నే । అసి । వర్చః । మే । దేహి । ఇతి । ఆహ । వర్చదాఽతివర్చః - దాః । హి ।
 ఏషః । తనూపాఽతితనూ - పాః । అగ్నే । అసి । తనువమ్ । మే । పాహి । ఇతి । ఆహ ॥
 ౨౮ ॥ తనూపాఽతితనూ - పాః । హి । ఏషః । అగ్నే । యత్ । మే । తనువాః । ఊనమ్ ।
 తత్ । మే । ఏతి । పృణ । ఇతి । ఆహ । యత్ । మే । ప్రజాయాఽతిప్ర - జాయే । పశూనామ్ ।
 ఊనమ్ । తత్ । మే । ఏతి । పూరయ । ఇతి । వావ । ఏతత్ । ఆహ । చిత్రావసోఽతిచిత్ర -
 వసో । స్వస్తి । తే । పారమ్ । అశీయ । ఇతి । ఆహ । రాత్రిః । వై । చిత్రావసురితి చిత్ర -
 వసుః । అవ్యప్త్యాఽత్యవి - ఉప్త్యై । వై । ఏతస్యై । పురా । బ్రాహ్మణాః । అభైషుః । వ్యష్టిమితి
 వి - ఉప్త్యైమ్ । ఏవ । అవేతి । రున్ధే । ఇన్ధానాః । త్వా । శతమ్ ॥ ౨౯ ॥ హిమా । ఇతి ।
 ఆహ । శతాయురితిశత - ఆయుః । పురుషః । శతేన్ద్రియైశ్చశత - ఇన్ద్రియః । అయుషి ।

ఏవ ఇన్ద్రియే । ప్రతీతి । తిష్ఠతి । ఏషా వై । సూర్యీ । కర్ణకావతీతికర్ణక-వతీ । ఏతయా
హస్త్మ । వై । దేవాః । అసురాణామ్ । శతతర్హానితీశత-తర్హాన్ । తృగ్ంహన్తి । యశ్
ఏతయా । సమిధమితిసమ్-ఇధమ్ । అదధాతీత్యా-దధాతి । వజ్రమ్ । ఏవ । ఏతశ్
శతఘ్నమితిశత-ఘ్నమ్ । యజమానః । త్రాతృవ్యాయ । ప్రేతి । హరతి । స్పృశ్యే । అపమృ
ట్యార్మమిత్యపమృట్-కారమ్ । సమితి । త్వమ్ । అగ్నే । సూర్యస్య । వర్చసా । అగ్రధాః । ఇతి
అహా । ఏతత్ । త్వమ్ । అసి । ఇదమ్ । అహమ్ । భూయాస్తమ్ । ఇతి । వావ । ఏతశ్
అహా । త్వమ్ । అగ్నే । సూర్యవర్చాఇతిసూర్య-వర్చాః । అసి । ఇతి । అహా । అశిష్టమిత్యా-
శిష్టమ్ । ఏవ । ఏతామ్ । ఏతి । శాస్తే ॥ ౩౦ ॥

॥ మూర్ధానగ్ంషద్వాఏషఉపతిష్ఠతే పాహీత్యాహశతమహగ్ంషోడశ చ ॥ ౩ ॥

సమితి । పశ్యామి । ప్రజాఇతిప్ర-జాః । అహమ్ । ఇతి । అహా । యావన్తః । ఏవ ।
గ్రామ్యాః । పశవః । తాన్ । ఏవ । అవేతి । రున్తే । అమృః । స్థ । అమృః । వః । భక్షీయ ।
ఇతి । అహా । అమృః । హి । ఏతాః । మహాః । స్థ । మహాః । వః । భక్షీయ । ఇతి । అహా ।
మహాః । హి । ఏతాః । సహాః । స్థ । సహాః । వః । భక్షీయ । ఇతి । అహా । సహాః । హి ।
ఏతాః । ఊర్జః । స్థ । ఊర్జమ్ । వః । భక్షీయ । ఇతి ॥ ౩౧ ॥ అహా । ఊర్జః । హి । ఏతాః ।
రేవతీః । రమధ్వమ్ । ఇతి । అహా । పశవః । వై । రేవతీః । పశూన్ । ఏవ । ఆత్మన్ ।
రమయతే । ఇహ । ఏవ । స్థ । ఇతః । మా । అపేతి । గాత । ఇతి । అహా । ద్రువాః । ఏవ ।
ఏనాః । అసపగాఇత్యసప-గాః । కురుతే । ఇష్టకచిదితీష్టక - చిత్ । వై । అన్యః । అగ్నిః ।
పశుచిదితీపశు - చిత్ । అన్యః । సగ్ంహితేతి సమ్ - హితా । అసి । విశ్వరూపీచితివిశ్వ-

రూపీః । ఇతి । వధుమ్ । అభీతి । మృశతి । ఉపేతి । ఏవ । ఏనమ్ । ధత్తే । పశుచితమితి
 పశు-చితమ్ । ఏనమ్ । కురుతే । ప్రేతి ॥ ౩౨ ॥ నై । ఏషః । అస్మాత్ । లోకాత్ । చ్యవతే ।
 యః । ఆహవనీయమిత్యా-హవనీయమ్ । ఉపతిష్ఠత ఇత్యుప-తిష్ఠతే । గార్హపత్యమితి
 గార్హ-పత్యమ్ । ఉపేతి । తిష్ఠతే । అస్మిన్ । ఏవ । లోకే । ప్రేతి । తిష్ఠతి । అథోఽతి ।
 గార్హపత్యాయేతిగార్హ - పత్యాయ । ఏవ । నీతి । హ్నుతే । గాయత్రీభిః । ఉపేతి ।
 తిష్ఠతే । తేజః । నై । గాయత్రీ । తేజః । ఏవ । అత్యన్ । ధత్తే । అథోఽతి । యత్ । ఏతమ్ ।
 తృచమ్ । అన్వాహేత్యను-అహ । సస్తత్యాఇతిసమ్-తత్యే । గార్హపత్యమితిగార్హ -
 పత్యమ్ । నై । అస్వతి । ద్విపాదఇతిద్వి-పాదః । వీరాః । ప్రేతి । జాయంతే । యః । ఏవమ్ ।
 విద్వాన్ । ద్విపదాభిరితిద్వి-పదాభిః । గార్హపత్యమితిగార్హ-పత్యమ్ । ఉపతిష్ఠత ఇత్యుప-
 తిష్ఠతే ॥ ౩౩ ॥ ఏతి । అస్య । వీరః । జాయతే । ఊర్జా । వః । పశ్యామి । ఊర్జా । మా ।
 పశ్యత । ఇతి । ఆహ । ఆశిషమిత్యా-శిషమ్ । ఏవ । ఏతామ్ । ఏతి । శాస్తే । తత్ । సవితుః ।
 వరేణ్యమ్ । ఇతి । ఆహ । ప్రసూత్యాఇతిప్ర-సూత్యై । సోమాసమ్ । స్వరణమ్ । ఇతి । ఆహ
 సోమవీధమితిసోమ-వీధమ్ । ఏవ । అవేతి । రున్ధే । కృణుహి । బ్రహ్మణః । పతే । ఇతి ।
 ఆహ । బ్రహ్మవర్చసమితిబ్రహ్మ-వర్చసమ్ । ఏవ । అవేతి । రున్ధే । కదా । చన । స్తరీః ।
 అసి । ఇతి । ఆహ । న । స్తరీమ్ । రాత్రీమ్ । వసతి ॥ ౩౪ ॥ యః । ఏవమ్ । విద్వాన్ । అగ్నిమ్ ।
 ఉపతిష్ఠత ఇత్యుప-తిష్ఠతే । పరీతి । త్వా । అగ్నే । పురమ్ । వయమ్ । ఇతి । ఆహ ।
 పరిధిమితిపరి-ధిమ్ । ఏవ । ఏతమ్ । పరీతి । దధాతి । అస్యన్దాయ । అగ్నే । గృహవత
 ఇతి గృహ - వతే । ఇతి । ఆహ । యథాయజారితి యథా - యజః । ఏవ । ఏతత్ ।

శతమ్ । హిమః । ఇతి । ఆహ । శతమ్ । త్వా । హేమంతాన్ । ఇన్దిప్రీయ । ఇతి । వాచ ।
 ఏతత్ । ఆహ । పుత్రస్య । నామ్ । గృహ్లాతి । అన్నాదమిత్యన్న-అదమ్ । ఏవ । ఏనమ్ ।
 కరోతి । తామ్ । ఆశిషమిత్యా-శిషమ్ । ఏతి । శాస్తే । తస్తవే । జ్యోతిష్మతీమ్ । ఇతి ।
 బ్రూయాత్ । యస్య । పుత్రః । అజాతః । స్యాత్ । తేజస్వీ । ఏవ । అస్య । బ్రహ్మవర్చసీతి బ్రహ్మ-
 వర్చసీ । పుత్రః । జాయతే । తామ్ । ఆశిషమిత్యా-శిషమ్ । ఏతి । శాస్తే । అముష్మే ।
 జ్యోతిష్మతీమ్ । ఇతి । బ్రూయాత్ । యస్య । పుత్రః । జాతః । స్యాత్ । తేజః । ఏవ । అస్మిన్మ
 బ్రహ్మవర్చసమితి బ్రహ్మ-వర్చసమ్ । దధాతి ॥ ౩౫ ॥

॥ ఊర్ధ్వం పౌఢక్షీయేతి ప్రగార్హపత్యము పతిష్ఠతే వసతి జ్యోతిష్మతీమేతాన్మత్రిగ్ంశచ్చ ॥ ౩౫ ॥

అగ్నిహోత్రమిత్యగ్ని-హోత్రమ్ । జుహోతి । యత్ । ఏవ । కిమ్ । చ । యజమానస్య
 స్వమ్ । తస్య । ఏవ । తత్ । రేతః । సిన్ధుతి । ప్రజనన ఇతి ప్ర-జననే । ప్రజననమితి ప్ర-
 జననమ్ । హి । వై । అగ్నిః । అథ । ఓషధీః । అస్తగతా ఇత్వస్త-గతాః । దధాతి । తాః । తతః ।
 భూయసీః । ప్రేతి । జాయంతే । యత్ । సాయమ్ । జుహోతి । రేతః । ఏవ । తత్ । సిన్ధుతి ।
 ప్రేతి । ఏవ । ప్రాతస్తనేనేతి ప్రాతః-తనేన । జనయతి । తత్ । రేతః । సిక్తమ్ । న । త్వష్టా ।
 ఆవీకృతమిత్యవి-కృతమ్ । ప్రేతి । జాయతే । యావచ్చ ఇతి యావత్-ఈ । వై । రేతసః ।
 సిక్తస్య ॥ ౩౬ ॥ త్వష్టా । రూపాణి । వికరోతీతి వి-కరోతి । తావచ్చ ఇతి తావత్-ఈ । వై ।
 తత్ । ప్రేతి । జాయతే । ఏషః । వై । దైవ్యః । త్వష్టా । యః । యజతే । బ్రహ్మీభిః । ఉపేతి ।
 తిష్ఠతే । రేతసః । ఏవ । సిక్తస్య । బహుశ ఇతి బహు-శః । రూపాణి । వీతి । కరోతి । నః । ప్రేతి
 ఏవ । జాయతే । శ్వశ్శ ఇతి శ్వ-శ్వః । భూయాన్ । భవతి । యః । ఏనమ్ । విద్యాన్ ।

అగ్నిమ్ । ఉపతిష్ఠత ఇత్యుప-తిష్ఠతే । అపాః । దేవానామ్ । ఆసీత్ । రాత్రీః । అసురాణామ్ ।
 తే । అసురాః । యత్ । దేవానామ్ । విత్తమ్ । వేద్యమ్ । ఆసీత్ । తేన । సహ ॥ ౩౭ ॥ రాత్రీమ్ ।
 ప్రేతీ । అవిశన్తు । తే । దేవాః । హీనాః । అమన్యంత । తే । అపశ్యన్తు । అగ్నేయీ । రాత్రీః ।
 అగ్నేయాః । పశవః । ఇమమ్ । ఏవ । అగ్నిమ్ । స్తవామ । సః । సః । స్తుతః । పశూన్ ।
 పునః । దాస్యతి । ఇతి । తే । అగ్నిమ్ । అస్తువన్తు । సః । ఏభ్యః । స్తుతః । రాత్రీయాః । అధీతీ ।
 అపాః । అధీతీ । పశూన్ । నిరితీ । అర్హత్ । తే । దేవాః । పశూన్ । విత్వా । కామాన్ । అక్షుర్వత ।
 యః । ఏవమ్ । విద్వాన్ । అగ్నిమ్ । ఉపతిష్ఠత ఇత్యుప-తిష్ఠతే । పశుమానితీపశు - మాన్
 భవతి ॥ ౩౮ ॥ ఆదిత్యః । వై । అస్మాత్ । లోకాత్ । అముమ్ । లోకమ్ । ఐత్ । సః । అముమ్ ।
 లోకమ్ । గత్వా । పునః । ఇమమ్ । లోకమ్ । అధీతీ । అధ్యాయత్ । సః । ఇమమ్ । లోకమ్ ।
 ఆగత్యేత్యా-గత్య । మృత్యోః । అభిభేత్ । మృత్యుసంయుత ఇతి మృత్యు-సంయుతః । ఇవ ।
 హి । ఆయమ్ । లోకః । సః । అమన్యత । ఇమమ్ । ఏవ । అగ్నిమ్ । స్తవాని । సః । మా ।
 స్తుతః । సువర్గమితి సువః-గమ్ । లోకమ్ । గమయిష్యతి । ఇతి । సః । అగ్నిమ్ । అస్మాత్ ।
 సః । ఏనమ్ । స్తుతః । సువర్గమితి సువః - గమ్ । లోకమ్ । అగమయత్ । యః ॥ ౩౯ ॥
 ఏవమ్ । విద్వాన్ । అగ్నిమ్ । ఉపతిష్ఠత ఇత్యుప-తిష్ఠతే । సువర్గమితి సువః-గమ్ । ఏవ ।
 లోకమ్ । ఏతి । సర్వమ్ । ఆయుః । ఏతి । అధీతీ । వై । ఏషః । అగ్ని ఇతి । ఏతి । రోహతి ।
 యః । ఏనౌ । ఉపతిష్ఠత ఇత్యుప-తిష్ఠతే । యథా । ఖలు । వై । శ్రేయాన్ । అభ్యర్చాత్ ఇత్యధి-
 ఆరూఢః । కామయతే । తథా । కర్తృతి । నక్తమ్ । ఉపేతీ । తిష్ఠతే । న ॥ ప్రాతః । సమితి ।
 హి । సక్తమ్ । ప్రతానీ । సృజ్యన్తే । సహ । శ్రేయాన్ । చ । పాపీయాన్ । చ । అసాశ్చ ఇతి ।

త్యోతిః । వై । అగ్నిః । తమః । రాత్రీః । యత్ ॥ ౪౦ ॥ నక్షత్రిమ్ । ఉపతిష్ఠత ఇత్యుప-తిష్ఠతే ।
 త్యోతిషా । ఏవ । తమః । తరతి । ఉపస్థేయ ఇత్యుప-స్థేయః । అగ్నిః । న । ఉపస్థేయా
 ఇత్యుప-స్థేయాః । ఇతి । అహః । మనుష్యాయ । ఇత్ । ను । వై । యః । అహరహరిత్యహః-
 అహః । అహృత్యో-హృత్య । అథ । ఏనమ్ । యాచతి । సః । ఇత్ । ను । వై । తమ్ ।
 ఉపేతి । ఋచ్చతి । అథ । కః । దేవాన్ । అహరహరిత్యహః-అహః । యాచిష్యతి । ఇతి ।
 తస్మాత్ । న । ఉపస్థేయ ఇత్యుప-స్థేయః । అథో ఇతి । ఖలు । అహః । అశిష్యత్యా-శిషే ।
 వై । కమ్ । యజమానః । యజతే । ఇతి । ఏషా । ఖలు । వై ॥ ౪౧ ॥ అహరాగ్నీరిత్యాహత-
 అగ్నేః । అశీరిత్యా-శీః । యత్ । అగ్నిమ్ । ఉపతిష్ఠత ఇత్యుప-తిష్ఠతే । తస్మాత్ । ఉపస్థేయ
 ఇత్యుప-స్థేయః । ప్రజాపతిరితిప్రజా-పతిః । పశూన్ । అస్పృశత । తే । స్పృష్టాః । అహోరాత్రే
 ఇత్యహః-రాత్రే । ప్రేతి । అవిశన్న్ । తాన్ । ఛన్దోభిరితిఛన్దః-భిః । అన్వితి । అవిస్తత్ । యత్ ।
 ఛన్దోభిరితిఛన్దః-భిః । ఉపతిష్ఠత ఇత్యుప-తిష్ఠతే । స్వమ్ । ఏవ । తత్ । అన్వితి । ఇచ్చతి ।
 న । తత్ర । జామి । అస్తి । ఇతి । అహః । యః । అహరహరిత్యహః-అహః । ఉపతిష్ఠత
 ఇత్యుప-తిష్ఠతే । ఇతి । యః । వై । అగ్నిమ్ । ప్రత్యజ్ఞే । ఉపతిష్ఠత ఇత్యుప-తిష్ఠతే । ప్రతీతి ।
 ఏనమ్ । ఓషతి । యః । పరాజ్ । విష్యజ్ఞే । ప్రజయేతిప్ర-జయా । పశుభిరితిపశు-భిః । ఏతి ।
 కవారిర్యజ్ఞితికవా-తిర్యజ్ఞే । ఇవ । ఉపేతి । తిష్ఠేత । న । ఏనమ్ । ప్రత్యోషతీతిప్రతి-ఓషతి ।
 న । విష్యజ్ఞే । ప్రజయేతిప్ర-జయా । పశుభిరితిపశు-భిః । ఏతి ॥ ౪౨ ॥

॥ సిక్తస్యసహభవతియోయథలు వై పశుభిస్తయోదక చ ॥ ౯ ॥

మమ । నామ । ప్రథమమ్ । జాతవేద ఇతిజాత-వేదః । పితా । మాతా । చ । దధతుః

యత్ । అగ్రే ॥ తత్ । త్వమ్ । బిభృహి । పునః । ఏతి । మత్ । ఐత్యోరిత్యా-ఏత్యోః । తవ ।
అహమ్ । నామ్ । బిభృరాణి । అగ్నే ॥ మమ । నామ్ । తవ । చ । జాతవేద్రఇతిజాత-వేద్రః ।
వాసనీఇతి । ఇవ । వివసానావితివి-వసానా । యేఇతి । చరావః ॥ అయుషే । త్వమ్ ।
జీవసే । వయమ్ । యథాయథమితీయథా-యథమ్ । వి । పరీతి । ద్రధావహై । పునః ।
తేఇతి ॥ నమః । అగ్నయే । అప్రతివిద్ధాయేత్యప్రతి-విద్ధాయ । నమః । అనాధృష్టాయేత్యనా-
ధృష్టాయ । నమః । సప్రమాజ్ఇతీసమ్-రాజే ॥ అపాధః ॥ ౪౩ ॥ అగ్నిః । భృహద్వయా
ఇతిభృహత్-వయాః । విశ్వజిదితివిశ్వ-జిత్ । సహస్త్వః । శ్రేష్ఠః । గస్తర్వః ॥ త్వత్ప్రతారఇతి
త్వత్ - పితారః । అగ్నే । దేవాః । త్వమాహుతయఇతి త్వమ్ - అహుతయః । త్వద్వివాచనా
ఇతిత్వత్-వివాచనాః ॥ సమితి । మామ్ । అయుషా । సమితి । గౌపత్యేన । సుహితఇతిసు-
హితే । మా । ధాః ॥ అయమ్ । అగ్నిః । శ్రేష్ఠతమఇతిశ్రేష్ఠ-తమః । అయమ్ । భగవత్తమ
ఇతిభగవత్-తమః । అయమ్ । సహస్రసాతమఇతీసహస్ర-సాతమః ॥ అస్మై । అస్తు ।
సువీర్యమితిసు-వీర్యమ్ ॥ మనః । జ్యోతిః । జుషతామ్ । ఆజ్యమ్ । విచ్ఛిన్నమితి వి-
చ్ఛిన్నమ్ । యజ్జమ్ । సమితి । ఇమమ్ । ద్రధాతు ॥ యాః । ఇష్టాః । ఉషసః । నిమ్రుచఇతి ని-
మ్రుచః । చ । తాః । సమితి । ద్రధామి । హవిషా । ఘృతేన ॥ పయస్వతీః । ఉషధయః ॥ ౪౪ ॥
పయస్వత్ । వీరుధామ్ । పయః ॥ అపామ్ । పయసః । యత్ । పయః । తేన । మామ్ ।
ఇధ్మ । సమితి । సృజ ॥ అగ్నే । వ్రతపతఇతివ్రత-పతే । వ్రతమ్ । చరిష్యామి । తత్ ।
శతీయమ్ । తత్ । మే । రాధ్యతామ్ ॥ అగ్నిమ్ । హోతారమ్ । ఇహ । తమ్ । హువే । దేవాన్ ।
యజ్ఞీయాన్ । ఇహ । యాన్ । హవామహే ॥ ఏతి । యన్తు । దేవాః । సుమనస్యమానాఇతి

సు-మనస్యమానాః | వియన్తు | దేవాః | హవిషః | మే | అస్య || కః | త్వా | యునక్తి | సః |
 త్వా | యునక్తు | యానీ | ఘర్మే | కపాలాని | ఉపచిన్వన్తి త్యుప-చిన్వన్తి || ౪౫ || వేధసః ||
 పూప్తః | తానీ | అపీతీ | వ్రతే | ఇన్ద్రవాయూఇతీన్ద్ర-వాయూ | వీతీ | ముజ్జతామ్ ||
 అభీన్నః | ఘర్మః | జీరదానురితీ జీర-దానుః | యతః | అత్తః | తత్ | అగన్న్ | పునః ||
 ఇధ్యః | వేదిః | పరిధయైతిపరి-ధయః | చ | సర్వే | యజ్ఞస్య | అయుః | అను | సమితి |
 చరన్తి || త్రయస్త్రిగ్ంశదితిత్రయః-త్రిగ్ంశత్ | తన్తవః | యే | వితత్త్విరఇతివి-తత్త్విరే | యే
 ఇమమ్ | యజ్ఞమ్ | స్వధయేతిస్వ-ధయా | దదన్తే | తషామ్ | చిన్నమ్ | ప్రతీతీ | ఏతత్ |
 దధామి | స్వాహా | ఘర్మః | దేవాన్ | అపీతీ | ఏతు || ౪౬ ||

|| అషాఢ్ఘటషఢయఉపచిన్వన్తిపశ్చచత్వారిగ్ంశచ్చ || ౧౦ ||

వైశ్వానరః | నః | ఉత్వా | ఆ | ప్రేతీ | యాతు | పరావతఇతిపరా-వతః || అగ్నిః |
 ఉక్తేన | వాహసా || ఋతావానమిత్యత-వానమ్ | వైశ్వానరమ్ | ఋతస్య | జ్యోతిషః |
 పతిమ్ || అజస్రమ్ | ఘర్మమ్ | ఈమహే || వైశ్వానరస్య | దగ్ంసనాభ్యః | బ్రహ్మత్ |
 అరిణాత్ | ఏకః | స్వప్రస్యయేతిసు-అప్రస్యయా | కవిః || ఉభా | పితరా | మహాయన్న్ |
 అజాయత | అగ్నిః | ద్యావాపుథివీఇతిద్యావా-పుథివీ | భూరిరేతసేతిభూరి - రేతసా ||
 పృష్టః | దివి | పృష్టః | అగ్నిః | పృథివ్యామ్ | పృష్టః | విశ్వాః | ఓషధీః | ఏతీ | వివేక ||
 వైశ్వానరః | సహసా | పృష్టః | అగ్నిః | సః | నః | దివా | సః || ౪౭ || రిషః | పాతు | నక్తమ్ ||
 జాతః | యత్ | అగ్నే | భువనా | వ్యభ్యిఇతివి-అభ్యః | వశుమ్ | న | గోపాఇతిగో-పా |
 ఇర్మ | పరిజ్ఞేతిపరి-జ్మా || వైశ్వానర | బ్రహ్మణీ | విన్ద | గ్రాతుమ్ | యూయమ్ | పాత |

స్వస్తిభిరితిస్వస్తి-భిః । నదా । నః ॥ త్వమ్ । అగ్నే । శోచిషా । శోకుచానః । ఏతి । రోదస్తిజతి ।
 అపృథాః । జాయమానః ॥ త్వమ్ । దేవాన్ । అభిశస్తీరిత్యభి-శస్తేః । అముఞ్చః । వైశ్వానర ।
 జాతవేదజతిజాత-వేదః । మహిత్యతిమహి-త్వా ॥ అస్మాకమ్ । అగ్నే । మఘవధ్వితి మఘవత్-
 సు । ధారయ । అనామి । క్షత్రమ్ । అజరమ్ । సువీర్యమితి సు - వీర్యమ్ ॥ వయమ్ ।
 జయేమ । శతినీమ్ । సహస్రిణమ్ । వైశ్వానర ॥ ౪౮ ॥ వాఙ్మమ్ । అగ్నే । తవ । ఉతిభిరిత్య
 తి-భిః ॥ వైశ్వానరస్య । సుమతావితిసు-మతౌ । స్యామ । రాజా । హికమ్ । భువనానామ్ ।
 అభిశ్రీరిత్యభి-శ్రీః ॥ ఇతః । జాతః । విశ్వమ్ । ఇదమ్ । వీతి । చష్టే । వైశ్వానరః । యతతే ।
 సూర్యేణ ॥ అవేతి । తే । హేడః । వరుణ । నమాభిరితినమా-భిః । అవేతి । యజ్ఞేభిః । ఈమహే
 హవిర్భిరితిహవిః-భిః ॥ క్షయన్ । అస్మత్యమిత్యస్మ-త్యమ్ । అసుర । ప్రచేతజతిప్ర-చేతః ।
 రాజన్ । ఏనాగీంసి । శిశ్రథః । కృతాని ॥ ఉదితి । ఉత్తమమిత్యుత్-తమమ్ । వరుణ ।
 పాశమ్ । అస్మత్ । అవేతి । అధమమ్ । వీతి । మధ్యమమ్ । శ్రధాయ ॥ అథ । వయమ్ ।
 ఆదిత్య ॥ ౪౯ ॥ వ్రతే । తవ । అనాగసః । అదితయే । స్యామ ॥ దధిక్రావ్జిజతిదధి-
 క్రావ్జిః । అకారిషమ్ । జిష్టాః । అశ్వస్య । వాజినః ॥ సురభి । నః । ముఖా । కరత్ । ప్రేతి ।
 నః । ఆయాగీంషి । తారిషత్ ॥ ఏతి । దధిక్రావజతిదధి-క్రాః । శవసా । పఞ్చ । కృష్టిః ।
 సూర్యః । ఇవ । జ్యోతిషా । అపః । తతాన ॥ సహస్రసాజతిసహస్ర-సాః । శతసాజతిశత-
 సాః । వాజీ । అర్వా । పృణక్తు । మధ్వా । సమితి । ఇమా । వచాగీంసి ॥ అగ్నిః । మూర్ధా ।
 భువః । మరుతః । యత్ । హా । వః । దివః । సుహృయన్తజతిసుమ్న-యన్తః । హాహమహే ॥
 ఏతి । తు । నః ॥ ౫౦ ॥ ఉపేతి । గస్తన ॥ యా । వః । శర్మ । శశమానాయ । సన్తి । త్రిధాతునితి

త్ర-ధాతుని । ధాతుషే । యచ్చత । అధి ॥ అస్యభ్యమిత్యస్య-భ్యమ్ । తానీ । మరుత్తః ।
 వీతి । యన్త । రయిమ్ । నః । ధత్త । పృషణః । సువీరమితిసు-వీరమ్ ॥ అదితిః । నః ।
 ఉరుప్యతు । అదితిః । శర్మ । యచ్చతు ॥ అదితిః । పాతు । అగంహసః ॥ మహీమ్ । ఉ-
 స్వీతి । మూతరమ్ । సువ్రతానామితిసు-వ్రతానామ్ । ఋతస్య । పత్నీమ్ । అవసే । హవేమ్ ॥
 తువిక్షత్రామితితువి-క్షత్రామ్ । అజరన్తీమ్ । ఉరూచీమ్ । సుశర్మాణమితిసు-శర్మాణమ్ ।
 అదితిమ్ । సుప్రణీతిమితిసు-ప్రణీతిమ్ ॥ సుత్రామాణమితిసు-త్రామాణమ్ । పృథివీమ్ ।
 ద్యామ్ । అనేహసీమ్ । సుశర్మాణమితిసు-శర్మాణమ్ । అదితిమ్ । సుప్రణీతిమితిసు-
 ప్రణీతిమ్ ॥ దైవీమ్ । నావమ్ । స్వరిత్రామితిసు-అరిత్రామ్ । అనాగసమ్ । అప్రవన్తీమ్ ।
 ఏతి । రుహేమ్ । స్వస్యే ॥ ఇమామ్ । స్వీతి । నావమ్ । ఏతి । అరుహమ్ । శతారిత్రామితి
 శత-అరిత్రామ్ । శతస్వామితిశత-స్వామ్ ॥ అచ్ఛిద్రామ్ । పారయిష్టుమ్ ॥ ౧౦ ॥
 ॥ దివాససహస్రిణంవైశ్వానరాదిత్యతానోనేహసగంసుశర్మాణమేకాన్నవిగంశతిశ్చ ॥ ౧౧ ॥

దేవాసురాః పరాభూమిర్భూమిరుపప్రయన్తస్సమృశ్యామ్యయజ్ఞస్సమృశ్యామ్యగ్నిహోత్రం
 మమనామవైశ్వానరపకాదశ ॥ ౧౧ ॥

దేవాసురాః క్రుద్ధస్సమృశ్యామిసమృశ్యామినక్తముపగన్తనైకపశ్చాశత్ ॥ ౧౧ ॥

దేవాసురాః పారయిష్టుమ్ ॥

హరిః ఓమ్ ॥

॥ తథ్యత్ ॥

॥ శ్రీకృష్ణార్చనమ్ ॥